

Kapittel 1: De stille elevene - de sosialt tilbaketrukne

1. Introvert

De som har liten egen interesse eller motivasjon for sosial samhandling (innadvendt eller introvert personlighet) - velger ofte å være for seg selv.

Kjennetegn på elever med introvert personlighet:

- Foretrekker å arbeide alene.
- Ser refleksjoner som viktig, tenker seg om før de svarer.
- Konsentrerer seg dypt og grundig, blir oppslukt av tanker og ideer.
- Danner få, men dype relasjoner.
- Begrenser sine interesser, men utforsker i dybden.
- Velger aktiviteter bevisst og tankefullt.
- Er lykkelig alene, men kan være ensomme i gruppe.
- Foretrekker liten grad av ytre stimuli.

Konsekvenser for elever med introvert personlighet:

- Sosial interaksjon fører til negative opplevelser.
- Har evnen til å delta sosialt og faglig, men holder tilbake -> lærings situasjonen er ikke optimal.
- Mangel på arbeidsro påvirker deres motivasjon og energi negativt, og svekker muligheten for refleksjon.
- Outsidere i læringsmiljøet.
- Kan bli undervurdert.
- Kan oppfattes som en personlighetsforstyrrelse.
- Kan bli "pushet" til å bli mer sosialt utadvendt av foresatte og lærer.
- Risikofaktor for mental helse.

Positive egenskaper for elever med introvert personlighet:

- Styrker som både skolen og samfunnet bør utnytte.
- Grundighet, refleksjon og dybdeforståelse.

2. Sjenerte

De som er sjenerte eller utrygge i forhold til sosial samhandling - trekkes både mot og bort fra medelever.

Kjennetegn på elever som er sjenerte eller sosialt utrygge:

- Snakker sjeldnere og mindre enn sine medelever.
- Har økt tendens til å være nervøse og forsiktige i forbindelse med sosiale interaksjoner i skolen som gruppearbeid og diskusjoner.
- Gruer seg mer enn andre til presentasjoner.
- Prøver å unngå nye og ukjente situasjoner og personer.
- Prøver å unngå oppmerksomhet.
- Melder seg ikke frivillig til oppgaver.
- Prøver å unngå spm rettet mot seg selv.
- Liker å arbeide alene eller i små grupper.
- Kan være tilbøyelige til å klage på psykosomatiske plager som vondt i hodet eller generell uvelhet.

Konsekvenser for elever som er sjenerte eller sosialt utrygge:

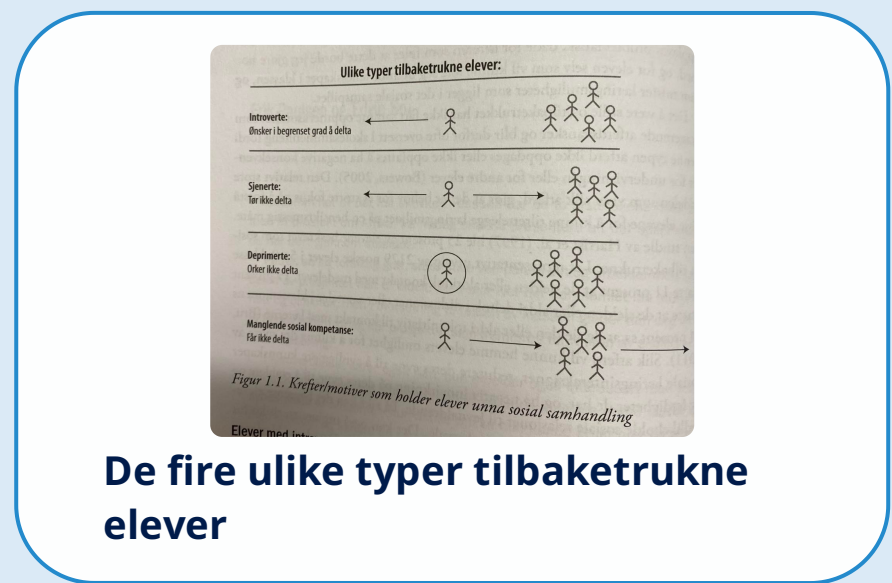
- Deltar sjeldnere i klasseromsaktiviteter -> mister læringsmuligheter både sosialt og faglig.
- Negative eller manglende læringsforventninger av medelever og lærere -> mindre optimalisert praksis, lavere prestasjoner og underyting på skolen.
- Unngår nye situasjoner -> vanskelig med oppstart og nye rutiner -> negativt førsteinntrykk.
- Vanskelig å etablere og opprettholde relasjoner -> ensomhet.
- Vanskelig å få godt utbytte av gruppearbeid -> bruker kreftene på å meste den sosiale situasjonen.
- Utvikler unngåelsesstrategier.

Konsekvenser for elever som er deprimerte:

- Mangel på energi og krefter til å være sosialt aktiv.
- Mangel på energi kan ha bakgrunn i negative og pessimistiske tanker i hva de kan bidra med i en sosial interaksjon.

3. Deprimerte

De som har lite energi til å inngå i sosial samhandling (er nedstemte eller deprimerte).

De fire ulike typer tilbaketrukne elever

Hvordan kan lærere hjelpe/tilrettelegge læringsmiljøet for sosialt tilbakeholdne elever?

1. Introverte

Spesifikke tiltak for elever med introvert personlighet:

- Trenger aksept og tilrettelegging for å arbeide på egen hånd.
- Trenger hjelp til å navigere i en verden som verdsetter utadvendthet og sosial deltakelse.
- Foretrekker og trenger tid og plass til refleksjon og ettertanke.
- Sett av tid til selvstendig arbeid og arbeid i små grupper.
- Nødvendig å stimuleres til å bli mer sosialt aktive.
- La de få ha faste samtalepartnere (foretrekker få og dype relasjoner).

2. Sjenerte

Spesifikke tiltak for sjenerte eller sosialt utrygge elever:

- Trenger hjelp til å mestre sosiale interaksjoner -> trygt og forutsigbart læringsmiljø.
- God strukturering av undervisnings- og evalueringssituasjoner -> mestre situasjoner som de gruer seg til. Heller skriftlig enn muntlig.
- Gradvis endring av situasjoner, slik at de blir gjenkjennbare -> forutsigbarhet og kontroll.
- Ta hensyn til arbeidsform (alene eller mindre grupper) ved læring av nytt og komplisert stoff.

4. Manglende sosial kompetanse

De som har problemer med sosial kompetanse eller blir aktivt utestengt fra sosial samhandling - blir avvist av medelever.

Kan mangle sosial kompetanse av ulike grunner. Dette kan være utfordringer som ADHD og autismspekterforstyrrelse. Kan være sjenerte og føle seg utrygge i sosiale situasjoner.

Konsekvenser:

- Sjenanse eller sosial utrygghet vil føre til en begrensning av læringsmuligheter og mulighet for at en kompetanse blir vurdert på en rettferdig måte.
- Mangel på kompetanse kan føre til unvikelsestrategier.

Generelt:

- Foreta kartlegging og vurdering før handling.
- Dersom barnet ikke er sosialt tilbakeholdent utenfor skolen, er det spesielt viktig å rette fokus mot skole- og læringsmiljøet som eleven kan oppleve som utrygt eller truende.
- Viktig med sosial støtte:
- To hovedtyper sosial støtte: emosjonell /følelsesmessig støtte og instrumentell/faglig støtte.
- Læreren må være oppmerksom, fordi elevene ikke ber om hjelp.
- Læreren må aktivt tilrettelegge for inkluderende fellesskap.